

Înfruntarea duhovnicească a ereziilor apărute în istoria Bisericii, conform învățaturii Sfinților Părinți

Iubiții și cinstiții mei părinți, cuvioase starețe și maici, iubiți frați în Hristos,

Mă aflu din nou alături de dvs în iubita țară România, pe care o consider ca și țara mea, care în ultimele decenii a dat mii de Martiri și de Mărturisitori ai lui Hristos, în vremea regimului comunist, la fel cum s-a întâmplat și în Rusia. Așa cum Grecia este numită *Țara Sfinților*, tot așa și România trebuie să fie numită *Țara Sfinților*. Acest lucru, pentru noi, ortodocșii, înseamnă foarte mult.

Trebuie să îi cinstim pe Sfinții noștri, imitând atât viața lor duhovnicească, cât și mărturisirea de către ei a credinței ortodoxe. Mai ales astăzi, când în Biserica lui Hristos tinde să se generalizeze panerezia ecumenismului, nouă ni se cere să rămânem credincioși în dogme, în Sfânta Tradiție și în tot ceea ce ne-au transmis, prin jertfa lor, Sfinții Apostoli, Mucenicii, Mărturisitorii și Sfinții noștri Părinți.

Viața duhovnicească a creștinului este ea însăși o taină. Din momentul în care suntem botezați și devenim membri ai Bisericii lui Hristos suntem datori să urmăm întru toate viața Întemeietorului și Desăvârșitorului credinței noastre, Domnul Iisus Hristos. Aceasta înseamnă luptă împotriva diavolului, a lumii (a duhului ei de necredință, de delăsare, de egoism, de hedonism etc – n.trad.) și a patimilor omului vechi, care mai există în noi.

Condiția principală a tuturor acestora este să ne zidim în Hristos, să creștem în virtuți și să dărâmăm răutățile și patimile, zidind pe temelia sigură a Credinței Ortodoxe, pe care ne-au transmis-o Sfinții Apostoli, Sinoadele Ecumenice și Sfinții noștri Părinți. Fără această bază (temelie) nu putem să vorbim despre luptă duhovnicească, despre curățire de patimi – iluminare – îndumnezeire. Am putea să vorbim ore întregi numai despre viața duhovnicească a creștinului și despre cum trebuie acesta zi de zi să trăiască în Hristos.

În cadrul acestei omilii vom analiza cum ar trebui să înfruntăm astăzi duhovnicește cea mai rea erezie care a apărut vreodată în Biserică. Cum o vom face ne vor arăta și ne vor învăța Sfinții prin exemplul lor, adică prin viața lor și prin moștenirea lor duhovnicească sfântă, adică prin învățătura lor, care rezultă din trăirea sau din viețuirea lor (în sensul că este rodul acesteia – n.trad.). Desigur, vom analiza aceasta succint. Adică vom menționa ce spun Sfinții despre erezii, ce au făcut ei împotriva lor, moștenirea sau testamentul pe care ei ni l-au lăsat, dar vom analiza și ce trebuie să facem și noi, la rândul nostru.

Conform învățaturii Sfinților Părinți, erezia este o boală contagioasă mortală, care îi infectează (întinează) pe credincioși și prin intermediul căreia se ajunge la (ea introduce în existența omului) moartea duhovnicească. Potrivit Sfântului Grigorie Palama, erezia este al doilea fel de ateism, pentru că propovăduiește un hristos inexistent (ca Mesia adevărat – n.trad.), fals, care prin urmare nu poate să îl mântuiască pe om.

Modul de înfruntare al ereziei și de îndepărtare a ei de Biserică (de trupul Bisericii – n.trad.) este unul singur: să păstrăm dogma așa cum am primit-o, întreagă, neschimbată și neîntinată, **întrerupând comuniunea cu ereticii**, chiar și înainte de a se întruni un sinod care să îi condamne. Acest lucru îl facem și noi, cu ajutorul lui Dumnezeu, referitor la episcopii care acceptă sinodul tâlhăresc de la Kolimbari și care sunt în comuniune euharistică cu reprezentanții de frunte ai ereziei, patriarhul Bartolomeu al Constantinopolului și cei alături de el.

Astăzi însă există o confuzie referitor la ce anume trebuie credincioșii să facă sau mai degrabă ce trebuia să fi făcut cu mult timp în urmă, iar drept consecință (a faptului că nu au făcut – n.trad.) panerezia ecumenismului s-a generalizat, iar de curând a fost recunoscută și aprobată sinodal (în Creta, 2016) ca o învățătură oficială *ortodoxă*.

Această indiferență distructivă se datorează faptului că așa-numiții teologi tradiționaliști, preoți și mireni, din cauza cugetului lor lipsit de spirit de sacrificiu, nu au purces la folosirea necesară și utilă a Canonului 15 al Sinodului I-II Constantinopol, din vremea Sfântului Fotie cel Mare, care reunește întreaga Tradiție a Bisericii a atitudinii, înainte de condamnarea lor sinodală, față de episcopii eretici, stabilind întreruperea comuniunii bisericești (a pomenirii) cu cei care atentează la adresa credinței, a Sfintelor Canoane și a Tradiției Bisericii.

Vom începe să dovedim cele spuse mai spus prin argumente luate din viața și din exemplul Sfinților Părinți, fără a epuiza aceste exemple, căci dacă ele s-ar scrie toate în lumea întreagă nu ar încăpea cărțile ce s-ar scrie (conform **Ioan 21, 25**).

Începem cu dascălul pustiei, **Sfântul Antonie cel Mare**, în căruia biografie, care a fost scrisă de Sfântul Athanasie cel Mare, citim următoarele: *iar în ceea ce privește credința acesta era întru totul minunat și ortodox. Pentru*

că nici cu schismaticii meletieni nu s-a împărtășit niciodată – cunoscând viclenia lor dintru început și apostazia lor – nici cu maniheii sau cu alți eretici nu vorbea prietenește... considerând că prietenia și vorbirea cu aceștia este o pierdere și o distrugere sufletească. Exact așa se comporta și în ceea ce privește erezia arienilor și le recomanda tuturor să nu se apropie de aceștia, nici să fie părtași ereziei lor.¹

El le spunea ucenicilor lui: „**Aveți grijă să nu vă întinați pe voi înșivă prin comuniunea bisericească (euhristică) cu arienii, pentru că învățătura lor nu este cea a Sfinților Apostoli, ci este a demonilor și a satanei, părintele lor. De aceea, fiind o astfel de învățătură, ea este neroditoare și absurdă și rod al unei gândiri iraționale, exact așa cum este lipsa de minte a catârilor și a necuvântătoarelor în general.**”²

„Să îi urmați (imitați) pe Sfinți și să nu vă apropiați de schismaticii meletieni, pentru că voi știți tendința lor vicleană și absurditatea. **Nici cu arienii să nu aveți nicio comuniune bisericească, pentru că și blasfemia și hula lor este evidentă (clară) tuturor. Să nu vă tulburați, nici chiar dacă îi veți vedea pe judecători că le iau apărarea (le dau dreptate), pentru că puterea lor este cea trecătoare a unor oameni muritori, iar în curând (foarte repede) ea va înceta să mai existe.**”³

„Să nu aveți nicio comuniune bisericească cu schismaticii, absolut niciuna cu ereticii arieni. **De altfel știți că și eu m-am îndepărtat de ei din pricina ereziei lor luptătoare împotriva lui Hristos (anti-hristice) și kakodoxe.**” (rău-slăvitoare – mai mai bine spus, blasfemiatoare a Logosului veșnic, întrupat – n.trad.).⁴

Cred că aici comentariile sunt de prisos.

Cuviosul Pahomie cel Mare spunea: „să nu aveți nicio comuniune bisericească cu adepții ereziilor lui Origen, Meletie, Arie și ale celorlalți potrivnici ai lui Hristos.”⁵

Și în general dacă luăm exemplul **TUTUROR** Sfinților Asceți sau Pustnici vom vedea că prin viața lor, dar și prin învățătura lor aveau aceeași linie (de mărturisire – n.trad.): să se ferească de erezie și de eretici și să nu aibă nicio comuniune cu aceștia.

În acest sens, **Sfântul Vasile cel Mare** spune clar că pentru a se feri de comuniunea cu ereticii (încă) necondamnați (pe vremea aceea, când el scria acestea – n.trad.), adică cu ereticii care încă nu fuseseră osândiți și anatematizați de un sinod, creștinii **plecau din bisericile lor, ca pe niște locuri de propovăduire a unei învățături hulitoare de Dumnezeu (prin care „s-au întinat cele sfinte”), și se duceau în pustiu ca să se roage** (adică în loc să meargă la bisericile ereticilor se rugau în pustie – n.trad.).⁶

Sfântul Grigorie Teologul ne spune: „Câte fiare nu s-au năpustit asupra trupurilor Sfinților, așa cum au avut unii parte, neluând în seamă firea omenească și fiind uciși datorită unicei acuzații că nu s-au alăturat ereziei, nici nu s-au întinat prin comuniunea cu aceasta, de care și noi să fugim ca de veninul șarpelui, care însă (adică erezia) nu face rău trupului, ci întunecă adâncurile sufletului?” Așadar, comuniunea întru erezie întinează sufletul. Unde sunt cei care spun că ei se împărtășesc cu Hristos și nu îi interesează ce anume crede episcopul sau preotul?

În legătură cu aceasta **Cuviosul Teodor Studitul** spune: „Să fugim de comuniunea cu ereticii, așa cum ne învață și Sfântul Grigorie Teologul, care spune că este spre întinare comuniunea cu ei.”⁷ Însă se referă la eretici necondamnați? Aici este valabil ceea ce a spus și Sfântul Vasile cel Mare despre arieni (vezi mai sus).

Sfântul Sofronie al Ierusalimului învață: *dacă nu este cu puțință să mergeți la biserică, să faci adunările (slujbele) în casă, „o, episcopie”, ca să nu între cel credincios în biserică hulitorilor. Locul nu îl sfințește pe om, ci omul sfințește locul. Așa cum preoții cuvioși (evlavioși, credincioși, în sensul de ortodocși – n.trad.) se sfințesc, așa cei rătăciți (eretici) se întinează.*⁸ Cine se întinează? Preoții hulitori ai adevărului. Ce întinează ei? Biserica.

Așadar, preotul necurat (eretic) întinează biserica. **Faptul că Sfântul se referă aici la eretici încă necondamnați devine evident prin aceea că îi numește preoți.** Și el continuă a spune: „pentru aceasta să plecați de acolo, pentru că biserica a fost întinată de aceștia, de clericii necurați, însă încă necondamnați. Și dacă nu puteți să vă adunați nici într-o casă, nici în biserică, atunci fiecare să cânte, să citească, să se roage singur.” Iată o mărturie foarte clară referitoare la existența întinării bisericii de către preot, întinare care îl face pe acesta de neîmpărtășit (adică nimeni să nu se împărtășească cu el, pentru că este eretic – n.trad.). Iată o mărturie foarte clară referitoare la

¹ Vezi Monahul Teodorit, *Monahism și erezie*, Atena, 1977, pp. 26-27.

² Arhimandritul Vasilios Papadakis, *Luptele monahilor pentru Ortodoxie*, Ediția a II-a, Sfânta Mănăstire a Sfintei Anastasia Romana, Rethimno, 2008, p. 36.

³ *Ibidem*, p. 36.

⁴ *Ibidem*, p. 36.

⁵ În colecția B.E.P.E.S., volumul 40, p. 281.

⁶ Sfântul Vasile cel Mare, *Epistola a 92-a – Către italieni (latini) și gali*, în B.E.P.E.S., p. 123, vezi Courtonne I, p. 201, în E.P.E., volumul al treilea, p. 88.

⁷ Cuviosul Teodor Studitul, în P.G. volumul 99, coloana 1132, apud Fatouros, p. 344, stih 4, în E.P.E., *Filocalia*, volumul 18B, p. 308.

⁸ Sfântul Sofronie al Ierusalimului, în P.G., volumul 87C, coloana 3369.

existența întinării bisericii de către preot, întinare care îl face pe acesta de neîmpărtășit (adică nimeni să nu se împărtășească cu el, pentru că este eretic – n.trad.).

Alăturându-se Sfinților ale căror învățături au fost menționate mai sus, Cuviosul Teodor Studitul ne spune: **„comuniunea este spre osândă și numai prin aceea că este pomenit ereticul, de aceea cel care îl pomeneste nu mai este ortodox.”**⁹ Adică prin **întinarea** pe care o aduce cu sine pomenirea ereticului nu poate să rămână ortodox cel care îl pomeneste pe eretic.

Sfântul Iosif, patriarhul Constantinopolului, ne spune următoarele cuvinte extraordinare: **„Este poruncă a sfinților să nu ne întinăm prin comuniunea cu ereticii hulitori, împotrivindu-ne acestei comuniuni chiar și până la sânge.”**¹⁰ (adică până la vărsarea sângelui, la uciderea noastră de către eretici – n.trad.) Iar Sfântul Ioan Gură de Aur ne poruncește să nu avem nicio comuniune, nici prietenie, nici pace, nicio legătură cu aceștia (cu ereticii).

În Cuvintele sale ascetice, Sfântul Vasile cel Mare spune: **„o cădere vădită din credința adevărată este a spune ceva care anulează cele scrise (în Scripturi) sau care introduc ceva nou”** (care nu este în Scripturi), iar mai jos: **„dar și marele între asceți și înțeleptul în cele dumnezeiești Efrem spune următoarele: vai de cei care întinează credința neprihănită prin erezii și vai de cei care se unesc (sunt în comuniune) cu ereticii.”**

Așadar, nu este numai Sfântul Iosif, nici doar sinodul convocat de el, ci învățătura lui este aceeași cu a tuturor Sfinților, adică ea constituie învățătura și poziția Bisericii (față de eretici – n.trad.). Adică Biserica ne povățuiește (învață, poruncește – n.trad.) în mod continuu și constant să nu ne întinăm prin comuniunea cu ereticii (încă) necondamnați.

Exact aceeași remarcă o face și **ieromonahul Matei Vlastaris**: **„Sfinții Părinți ne poruncesc însă să ne împotrivim până la sânge și să nu ne întinăm prin comuniunea cu ereticii necondamnați.”**¹¹ Iată încă o dovadă care constituie *consensul* Sfinților Părinți că de fapt comuniunea cu ereticii ne întinează și ne face să fim și noi eretici.

În epistola lor către împăratul Mihail al VIII-lea Paleologul, părinții aghioriți din vremea patriarhului Ioannis Vekkos îi scriu acestuia: **„însă este posibil să facem aceasta ca iconomie?”** (adică să se împărtășească, să fie în comuniune cu ereticii) **și cum să primească a fi în comuniune cu cei care au hulit cele sfinte și au fost împotriva cuvântului lui Dumnezeu și s-au lepădat de Duhul lui Dumnezeu, astfel făcându-i de atunci înainte pe credincioși a nu mai avea parte de iertarea păcatelor și de înfierea (prin har)?**¹² Profanarea provine de la papistași, dar îi face de neîmpărtășit (îi oprește de la împărtășire și de la împărtășirea cu ei – n.trad.) și pe clericii necondamnați (ca eretici) ai Bisericii care îi pomenesc pe aceștia (pe eretici), datorită profanării căreia s-au supus (pomenindu-i).

Sfântul Marcu Eugenicul ne spune: **„cei care Îl iubesc pe Dumnezeu prin fapte să se opună cu curaj acestora (căzuți în erezie sau care pomenesc pe eretici – n.trad.) și să fie gata a pătimi orice pericol pentru credință și să nu se întineze prin comuniunea cu cei hulitori (eretici).”**¹³

Aici avem de observat faptul că **trebuie nu numai pentru credință să fim gata a suferi orice, dar și ca să nu ne întinăm prin comuniunea cu ereticii.** Într-adevăr, se dovedește pe deplin (cu adevărat) că aceasta este învățătura Bisericii, așa cum am văzut-o și în citatele de mai sus. Faptul că cele spuse au legătură cu latino-cugetătorii (adică cu aceia dintre ortodocși care acceptau unirea cu Roma – n.trad.) și nu cu papistașii (ca eretici deja condamnați sinodal – n.trad.) este dovedit de textul întregii epistole.

Din viața **Cuviosului Teodor Graptul** (Scribul) menționăm: **„...După patru zile ne-au adus și ne-au prezentat în fața eparhului, pentru ca acesta să ne judece. Acela ne-a amenințat cu teroare multor chinuri și ne-a promis să pună în practică dorința împăratului. Ne-a spus că mai întâi ne va pedepsi, iar apoi va însemna (probabil cu fierul roșu/cu cuțitul, ca să lase un semn vizibil și permanent – n.trad.) frunțile și ne va preda saracinilor (turcilor).**

Împreună cu mine era și Hrisostom și tatăl lui. Noi am respins propunerile lui cu hotărâre și i-am spus că suntem pregătiți să îndurăm mii de morți (adică nu numai una, ci absolut orice pentru Hristos – n.trad.). **De asemenea am spus că nu ne vom întina niciodată prin comuniunea bisericească, nici nu vom face nici măcar o simplă înțelegere cu cei care au schimbat credința și mărturisirea creștinilor, chiar și dacă ne vor scoate ochii sau ne vor arde trupurile în foc.....”**

⁹ În P.G. volumul 99, 1669B, apud Fatouros, p. 847, stih 35, în E.P.E., *Filocalia*, volumul 18C, p. 514.

¹⁰ Din Apologia celui între Sfinți Părintele nostru Iosif, patriarhul Constantinopolului, care a fost alcătuită de către ieromonahul și mărturisitorul Iov din Iași și a anulat hotărârea împăratului Mihail Paleologul azimitul (filo-latinul), V. Laurent și J. Darouzes, *Dossier grec de l' Union de Lyon*, Paris, 1976, p. 291.

¹¹ *Hotărâre (Tomos) de împăcare*, p. 291.

¹² Monahul Teodorit, *Monahism și erezie*, p. 216.

¹³ Sfântul Marcu Eugenicul, *Epistolă către ieromonahul Teofan* apud Arhimandrit Andronikos Dimitrakopoulos, *Grecia ortodoxă*, pp. 106-107.

„Eparhul a început să ne amăgească (cu promisiuni – n.trad.) și ne-a spus: *O dată, o singură dată împărtășiți-vă cu noi și nu vă mai cerem nimic altceva. Voi veni și eu cu voi la biserică și apoi puteți merge unde vă place.*

Eu am râs și i-am spus:

- Domnule judecător, ceea ce ne spui este la fel ca și cum cineva ne-ar spune un al cuvânt, adică: nu îți cer nimic, doar o singură dată să îți tai capul și apoi poți să mergi unde vrei.

Așadar, să știi că pentru noi este o rușine chiar și să îndrăznească cineva să ne propună să fim într-o comuniune ca cea la care tu ne inviți acum și să nu fie de dinainte convins că este mai ușor să răstoarne pământul și cerul decât să ne schimbe pe noi din credința noastră.”¹⁴

Si aici comentariile noastre sunt de prisos.

Rezumând cele scrise până aici: Sfântul Vasile cel Mare ne-a spus: „*s-au întinat (spurcat de către ei) cele sfinte*”, Sf. Grigorie Teologul: „*să nu vă atingeți de împărtășirea cu ei*”, Sfântul Sofronie, patriarhul Ierusalimului: „*preoții necurați întinează Biserica*”, Cuviosul Teodor Studitul: „*comuniunea cu ei este spre osândă.*”

Sfântul Iosif, patriarhul Constantinopolului împreună cu sinodia lui (cei de un gând cu el), ieromonahul Matei Vlastaris, patriarhul Dositei al Ierusalimului învață, iar porunca tuturor Sfinților este aceasta: „*să nu vă apropiați de comuniunea (împărtășirea) cu cei hulitori (eretici încă necondamnați)*”, părinții aghioriți spuneau despre eretici: „*au întinat cele sfinte*”, Sfântul Marcu Eugenicul ne îndeamnă să îndurăm orice pericol „*dar să nu vă atingeți de împărtășirea cu cei rău-credincioși (încă necondamnați)*”, Sfinții Scribi: „*nu ne vom apropia niciodată de comuniunea cu ei*”, hotărârea sinodală luată sub conducerea patriarhului Petru al Ierusalimului: „*de aceea nici să nu vă întinați prin Sfintele Liturghii săvârșite nu așa cum se cuvine*”, adică săvârșite de eretici necaterisiți, în decretul împăratului Justinian se spune că ereticii necondamnați „*au întinat Sfânta Împărășanie*”, iar Sinodul al III-lea Ecumenic îl considera pe patriarhul eretic Nestorie, înaintea caterisirii lui, ca fiind „*întinarea*” **Bisericilor**.

Însă cel mai puternic argument referitor la existența întinării prin comuniunea cu ereticul se află în actele Sinodului al V-lea Ecumenic. **Acest Sinod a recunoscut faptul că Tainele ortodocșilor sunt spre osândă (aduc întinare) când în cadrul slujbei acestora sunt pomeniți episcopi eretici, așa cum era papa Virgiliu, care era cleric necondamnat (înainte de Sinod).**

În *Typos*-ul său (Hotărârea dogmatică), Sinodul al V-lea Ecumenic (de fapt Sfinții Părinți participanți la el – n.trad.) hotărăște: „*Una singură este mântuirea pentru creștini: să se apropie de împărtășirea Sfintelor Taine cu inimă curată, cu conștiință bună și cu credință nefățarnică, pentru că numai atunci cineva poate nădăjdui că va primi iertarea păcatelor dacă se va învrednici de împărtășirea Sfintelor Taine de către preoți care Îl slăvesc pe Dumnezeu în mod ortodox...*”¹⁵

Pentru mântuirea creștinilor, Sinodul pune așadar următoarele condiții: „*inimă curată, conștiință bună și credință nefățarnică*” în ceea ce îl privește pe cel ce se apropie (credinciosul) de Sfintele Taine. Iar în ceea ce îl privește pe preot, el va trebui „*să Îl slăvească pe Dumnezeu în mod ortodox.*”

Expresia „*numai atunci cineva poate nădăjdui*” nu lasă posibilitatea de a fi vorba de un preot care nu slăvește pe Dumnezeu astfel. Acest lucru este foarte important, că iertarea păcatelor o primim numai când sunt respectate condițiile enumerate mai sus.

Acest lucru îl spune și **Cuviosul Meletie Galasiotis**. Referindu-se la Sfântul Vasile cel Mare, acesta ne spune că marele ierarh zice „*că trebuie să ne ferim de comuniunea cu cei cu al căror cuget nu suntem de acord. Pentru că altminteri credinciosul nu va primi nici iertarea păcatelor, nici nu va avea parte de mântuire dacă nu se va îndepărta de „cei care nu cugetă drept.”*”¹⁶ Aici există un acord deplin cu actele Sinodului al V-lea Ecumenic: „*pentru că numai atunci cineva poate nădăjdui că va primi iertarea păcatelor, dacă se va învrednici de împărtășirea Sfintelor Taine de către preoți care Îl slăvesc în mod ortodox pe Dumnezeu...*”

Așadar, pentru ca cineva să primească iertarea păcatelor trebuie să fie împărtășit de preot care are cuget ortodox (să fie ortodox, adică îngrădit de erezie – n.trad.), **conform Sfântului Vasile cel Mare, Cuviosului Meletie Galasiotis, dar și practicelelor (actelor) Sinodului al V-lea Ecumenic**. Mai mult, conform Cuviosului Teodor Studitul, atunci când erezia domină (stăpânește, se extinde), așa cum se întâmplă în epoca noastră, trebuie să fie cercetat cugetul preotului cu care îl va împărtăși. Acest lucru îl mărturisește și Cuviosul Efrem Sirul: „*Nu te împrieteni cu eretici, ca să nu te faci părtaș la comuniunea cu aceștia. Căci, așa cum a spus Domnul, aceștia nu au*

¹⁴ Arhimandritul Vasilios Papadakis, *Luptele monahilor pentru Ortodoxie*, pp. 200-201; vezi *Viața și petrecerea (trăirea) lui Teodor Graptul*, în P.G. volumul 116, coloanele 676C-677A.

¹⁵ Mitropolitul Meletie al Kythirei, *Despre căsătorirea clericilor...*, 1964, p. 560

¹⁶ Cuviosul Meletie Glasiotul Mărturisitorul, *Cuvântul al treilea, Contra latinilor*, în V. Laurent și J. Darrouzes, *op. cit.*, p. 560.

parte de iertarea păcatelor, nici în veacul de acum, nici în cel viitor, precum și cei care se întinează împreună cu ei.”¹⁷ Iată identitate deplină între cuvintele Cuviosului Efrem și cele spuse mai sus.

Aici facem o precizare, că Sfântul Vasile cel Mare, Cuviosul Meletie și Cuviosul Efrem se referă nu numai la preoți, ci la comuniunea în general cu ereticii, clerici sau nu. **Așadar, cauza îndepărtării de preotul respectiv nu este că el a încetat să mai săvârșească Taine (a fost caterisit), ci cugetul lui. Mulți spun că devreme ce un preot săvârșește Taine, de ce să nu mergem să ne împărtășim cu el?** Nu ne vom apropia și nu ne vom împărtăși cu el, răspund textele inspirate de Dumnezeu, precum cele de mai sus, pentru că nu vom primi iertarea păcatelor și nu vom avea parte de mântuire, „fiind întinați împreună cu aceștia”, conform Cuviosului Efrem Sirul.

Căci nu este lipsit de importanță de către ce fel de preot voi fi împărtășit, trebuie să cercetez dacă acesta condamnă ereziile (adică s-a îngădit sau nu de ele – n.trad.).

Cuviosul Teodor Studitul ne spune:

- a) „Așa cum ortodocșii prin împărtășirea cu Sfânta Pâine (adică Sfântul Trup – n.trad.) se unesc într-un singur Trup, tot așa și cei care se împărtășesc cu pâinea eretică se unesc într-un trup potrivnic lui Hristos”¹⁸;
- b) „Sfântul Ioan Gură de Aur spune că sunt vrăjmași ai lui Dumnezeu nu numai ereticii, ci și cei care sunt în comuniune cu ei și care nu s-au opus cu voce mare și puternică acestora”¹⁹;
- c) „Păziți-vă de voi înșivă de erezia ucigătoare de suflet, care este comuniune a înstrăinării de Hristos”²⁰;
- d) „Pe de o parte aceștia (ereticii) au eșuat în cele ale credinței, iar pe de altă parte cei în comuniune cu ei s-au confundat și sunt pierduți în comuniunea cu erezia.”²¹

Aceste citate arată ce consecințe are pentru ortodocși comuniunea lor cu ereticii, căci aceasta îi face „vrăjmași ai lui Dumnezeu”, aduce cu sine „înstrăinarea de Hristos” și în final „ei se pierd” împreună cu ereticii, cu toate că „nu au fost înecați (cuprinși, dominați – n.trad.) de gândurile lor (adică de alte patimi – n.trad.)”

Teologul harului, **Sfântul Grigorie Palama**, ne învață că „este cu neputință să rămână cu cei credincioși (cu ortodocșii) cel care nu s-a despărțit (a întrerupt pomenirea) de Ioannis Kalekas”, înaintea acuzării lui și a condamnării lui de către sinod (căci textul respectiv este dinaintea de anul 1347) „și să fie considerat cu creștinii și să fie unit cu Dumnezeu cel care nu s-a despărțit exact din cauza tuturor acestor motive de acesta.”²² (adică de patriarhul latinofron Ioannis Kalekas)

Acestea constituie o repetare a tuturor celor spuse în textele precedente. **Această învățătură că ortodoxul se împărtășește cu ereticul în/de erezie (blasfemie) spre osândă și spre schismă a fost acceptată în secolul al IV-lea de Sfântul Vasile cel Mare, în secolul al V-lea de Sfântul Ioan Gură de Aur (vom vedea aceasta imediat mai jos), în secolul al VIII-lea de Sfântul Ioan Damaschin (teolog care sintetizează învățătura Bisericii de până atunci), în secolul al IX-lea de Cuviosul Teodor Studitul, în secolul al XIII-lea de către părinții aghiorți uciși de patriarhul Bekkos (învățătura lor este cea a Bisericii), în secolul al XIV-lea de Sfântul Grigorie Palama. Iar cea mai puternică fundamentare a ei este că a fost aprobată de Sinodul al V-lea Ecumenic, care a avut loc în secolul al VI-lea (mai exact în anul 553). Așadar: secolele 4, 5, 6, 8, 9, 13 și 14 constituie sau nu constituie consensul Sfinților Părinți?**

În fine, în **Sinodiconul Ortodoxiei** este cuprins și: „cei care întru cunoștință (în mod conștient, cunoscând ceea ce fac – n.trad.) se împărtășesc cu cei care hulesc și necinstesc cinstitele icoane, anathema (de trei ori).”

Aprobând învățăturile lui, Cuviosul Teodor Studitul ne spune: „Potrivit poruncii Sfântului Athanasie, **să nu aveți nicio comuniune cu ereticii, dar nici cu cei care se împărtășesc cu necredincioșii (ereticii).**”²³

În continuare menționăm mărturia Sfântului Iosif, patriarhul Constantinopolului, din textul lui aprobat la nivel sinodal: „este poruncă să nu fim în comuniune cu „cei cu cuget drept (ortodox), care însă după ce li s-a poruncit, nu s-au îndepărtat de cei „lipsiți de cuget ortodox” și desigur să nu îi considerați frați pe aceștia.”²⁴

Sfântul Marcu Eugenicul spune în epistola către cei ce se nevoiesc (către monahi): „pe cei care sunt în comuniune cu cei ce cugetă altfel (ereticii) nu numai să nu te împărtășești, dar nici frați să nu îi numești.”²⁵

¹⁷ Cuviosul Efrem Sirul, *Opere*, volumul al cincilea, Editura Grădina Maicii Domnului, Thesalonic, 1994, pp. 114-117; vezi și Panaghiotis Simatis, *Tradiția patristică...*, p. 122.

¹⁸ În P.G. vol. 99, coloana 1480 D, vezi și Fatouros G., *Epistolele Sfântului Teodor Studitul*, în *Corpus Fontium Historiae Byzantinae*, p. 640 stih 44, în E.P.E., *Filocalia*, volumul 18C, p. 278.

¹⁹ În P.G. volumul 99, coloana 1049 A, vezi și Fatouros p. 113 stih 68, în E.P.E., *Filocalia*, volumul 18B, p. 200.

²⁰ În P.G. volumul 99, coloana 1276 C, vezi și Fatouros p. 560 stih 28, în E.P.E., *Filocalia*, volumul 18C, p. 16.

²¹ În P.G. volumul 99, coloana 1164 A, vezi și Fatouros p. 411 stih 68, în E.P.E., *Filocalia*, volumul 18B, p. 350.

²² Sfântul Grigorie Palama, *Anularea explicării hotărârii lui Kalekas* apud Panaghiotis Xristou, *Scrierile Sfântului Grigorie Palama*, volumul al doilea, p. 670, în E.P.E., volumul al treilea, p. 692; vezi și ieromonahul Eftimie Trikaminas, *Acordul continuu...*, p. 172.

²³ În P.G. volumul 99, coloana 1393 apud A, Fatouros, *op. cit.*, stih 17, p. 668, vezi și E.P.E., *Filocalia*, volumul 18C, p. 168.

²⁴ V. Laurent și J. Darrouzes, *op. cit.*, p. 179.

Continuăm cu alte mărturii din opera Sfântului Marcu Eugenicul: „*sunt convins, cu cât mă îndepărtez mai mult de aceștia, cu atât mă apropii mai mult de Dumnezeu și de toți credincioșii și de Sfinții Părinți și cu cât mă despart mai mult de aceștia, cu atât mă unesc mai mult cu adevărul și cu Sfinții Părinți și teologi ai Bisericii...*”²⁶

O istorisire referitoare la ceea ce s-a întâmplat în Mănăstirea Iviron din Sfântul Munte Athos: „În perioada 1204-1261, Athosul a rămas în Ortodoxie, cu toate că în acele vremuri latinii stăpâneau Constantinopolul și conduceau statul bizantin. Din lucrările lui Dimitrie Homatianos (1219-1235), tipărite în anul 1891 de către Ioan Vaptistos Petra, aflăm că acesta a fost hirotonit din mare grămatic al Patriarhiei Ecumenice, în 1220 arhiepiscop al provinciei Iustinianei Prima și al întregii Bulgarii.

Latinii, care conduceau în Constantinopol, au intrat și în Sfântul Munte, presându-i pe monahii din Mănăstirea Iviron, care erau georgieni de neam, să se supună scaunului Romei, dând pur și simplu (doar) prin strângere de mână promisiune față de episcopul latin al Thesalonicului. Din această cauză a apărut o îndepărtare a monahilor georgieni închinovați în mănăstirea Iviron și grecii de acolo, pentru că grecii nu acceptau supunerea lor față de Biserica Romei.

Monahii greci nu voiau să nu săvârșească ceva anticanonic, au trimis la Homatianos pe un monah pe nume Oikodomopoulos și i-au cerut sfatul ce să facă de acum înainte? Este posibil să fie în comuniune cu monahii iviriți care s-au îndepărtat de Biserica Ortodoxă. **Atunci Homatianos le-a recomandat grecilor să întrerupă orice comuniune cu aceia și cu această ocazie i-a luminat (învățat) pe aceștia și despre dogme și despre diferențele dintre Biserica și ereticii papistași.**”

Această istorisire a celor petrecute la Sfânta Mănăstire Iviron din Sfântul Munte Athos este foarte plină de învățăminte pentru noi. Monahii de neam georgian ai mănăstirii respective printr-o simplă strângere de mână au promis supunere față de episcopul latin al Thesalonicului. Și cu toate acestea Dimitrie Homatianos i-a îndemnat să întrerupă orice comuniune cu cei împreună viețuitori cu ei în acea mănăstire.

Așadar, dacă nu primim iertarea păcatelor prin comuniunea cu cei iubitori de eretici este clar că vom primi Sfintele Taine spre judecată și osândă. Acest lucru îl spune clar **Sfântul Nicolae Cabasila**: „*Ne rugăm pentru Cinstitele Daruri, ca să ne fie nouă lucrătoare, să nu se împuțineze harul pe care îl primim prin ele... ci să ne împărtășim cu Sf. Taine cu conștiință curată, bucurându-ne de darul acestei Taine: iertarea păcatelor, de comuniunea cu Sfântul Duh...*”²⁷

²⁵ Toate operele găsite, p. 422.

²⁶ În P.G. volumul 160, coloana 536.

²⁷ Sfântul Nicolae Cabasila, *Interpretarea Dumnezeieștii Liturghii*, în P.G. volumul 150, coloana 445; E.P.E., *Filocalia*, volumul 22, p. 178.

Care este însă noua dogmatică a Fanarului și a celor care îl urmează?

Urmând cu credincioșie și neabătut calea și agenda catastrofală (pentru Ortodoxie) a ereziarhului patriarh Bartolomeu al Constantinopolului și a predecesorului său, Athenagora, noul arhiepiscop al Americii, pe nume Elpidoforos, în timpul Sfintei Liturghii săvârșită în catedrala arhiepiscopală *Sfântul Mare Mucenic Dimitrie* din Astoria (New-York), cu ocazia primei lui vizite oficiale și sărbătorești, duminică, 14 iulie 2019, a vorbit printre altele și despre eretici, dând nu numai o interpretare proprie la întrebarea cine sunt ereticii, ci mai ales **propovăduind erezia pe față (cu capul descoperit) în Biserică.**

Ca să analizăm propovăduirea de acesta a ereziei în mod public, cu capul descoperit, și pentru a o compara pe aceasta cu aplicarea hotărârilor pseudo-sinodului din Creta, mai întâi vom menționa ceea ce el a declarat:

„Cine este acest om eretic? (de care vorbește Sfântul Pavel în textul din epistola către Tit, capitolul 3, versetul 10 – n.trad.) *Se referă la cei care nu sunt ortodocși și pe care noi îi numim „celelalte biserici”?* Oare la aceștia, la neortodocși se referă aici Sfântul Pavel? **Nu. Ereticul este scandalagiu, (cel care comentează, cel care nu este de acord).** Este cel care produce dezbinare, care aduce neînțelegeri și certuri, cel care este purtător și transmițător al urii. Știți (la ce anume mă refer), nu trăim în rai, ci în cadrul societății umane.”

Cu toții cunoașteți astfel de oameni. Există oameni care vor să despartă, să îi scindeze pe oameni, vor să facă scandal, gălăgie, vor să facă tulburare. Vor să îi atragă pe unii de partea lor, iar ceilalți să rămână de cealaltă parte. Acesta este omul eretic. Ceilalți frați ai noștri creștini, care nu sunt ortodocși, nu sunt eretici, ci sunt oameni care fără să fie de vină, fără să fi ales ei înșiși aceasta, s-au născut într-o altă biserică (în sensul de credință sau confesiune – n.trad.), s-au născut în altă dogmă. Ca și noi (care ne-am născut în dogma ortodoxă). Nu cred că printre noi sunt mulți convertiți, care au cunoscut cu adevărat Ortodoxia și au ales-o pe aceasta în mod conștient și asumat. Majoritatea dintre noi ne-am născut ortodocși. Nu am ales aceasta. Prin urmare, eretic nu este omul care aparține unei alte biserici, pentru că pe oamenii care aparțin altor biserici noi trebuie să îi iubim, aceștia sunt frații noștri, sunt și ei creștini.

Chiar dacă nu suntem în comuniune (euharistică) cu ei, aceștia sunt vecinii noștri și noi, creștinii, trebuie să învățăm să ne iubim unul pe celălalt și să ne sprijinim și să colaborăm, pentru că vedeți cum se dezvoltă celelalte religii și cum noi ne împușinăm din ce în ce mai mult și cum se apropie amenințător celelalte religii de noi, iar noi ne îngrijim să ne mușcăm noi creștinii între noi.”

Așadar, aceasta este noua dogmatică a Fanarului, pe care însă ecumeniștii o propovăduiesc și o acceptă deja de zeci de ani. Când patriarhul ecumenic Athenagora a declarat ridicarea anathemelor (și încetarea stării de necomuniune), aceasta înseamnă că de atunci ar trebui – conform ecumeniștilor – să fim în comuniune cu papistașii și că alcătuim *O SINGURĂ BISERICĂ* cu aceștia, iar ceea ce ne desparte în final de ei nu este dogma, ci niște scandalagii care aduc separarea și ura între oamenii care doresc să trăiască în pace.

Astfel de *gălăgioși* au fost și Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Grigorie Teologul, Sfântul Maxim, Sfântul Marcu Eugenicul, Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Ioan Gură de Aur și toți Sfinții, fără excepție, devreme ce TOȚI Sfinții au fost împotriva ereziei și a ereticilor, desigur fără să își piardă iubirea pe care o aveau față de aceștia, pentru că lupta nu se ducea numai pentru recunoașterea și biruința adevărului, dar și pentru alte două motive foarte importante:

- 1) să fie păzită turma lui Hristos de boala ucigătoare a ereziei;
- 2) la fel de important – ca frații noștri rătăciți să se întoarcă din erezia distrugătoare, ei și cei care îi urmează.

Așadar, ce legătură au cele pe care le-am prezentat din învățăturile Sfinților cu ceea ce ne învață (ecumeniștii) astăzi? Nu numai că nu au nici cea mai mică legătură, dar sunt și antihristice (demonice) și antievangelice într-o măsură în care putem să spunem că ele pregătesc calea pentru înscăunarea antihristului ca mesia.

Este foarte clar că prin a nu ne îngrădi pe noi înșine de eretici, conform Canonului Bisericii și legii lui Dumnezeu toți ne întinăm de erezie și prin urmare ne depărțim de Domnul nostru Iisus Hristos. Despărțirea de El este moarte și iad veșnic, fie are loc prin păcat, fie se face iară și iară prin erezie.

Esența întregii lupte împotriva panereziei ecumenismului, precum și a oricărei alte erezii, **este întreruperea comuniunii cu erezia și cu ereticii. Acesta este începutul vindecării.** În cazul fiecărei boli lucrarea de tămăduire săvârșită prin doctor are următoarele etape: **a)** diagnosticarea bolii; **b)** vindecarea ei; **c)** deplina însănătoșire.

Dacă doctorii duhovnicești – păstorii Bisericii – rămân numai la primul nivel, cel al diagnosticării, acest lucru nu numai că este nefolositor, dar și distrugător. A ne mărgini la diagnosticarea ereziei scriind texte teologice, organizând conferințe, sinaxe, manifestări religioase de o zi, ca să condamnăm erezia, însă a nu trece la înfruntarea ei înseamnă de fapt a contribui și noi la extinderea ereziei și în final la dominarea ei asupra noastră. Este nevoie să acționăm patristic, tăind erezia de trupul Bisericii. Și pentru că nicio erezie nu este lipsită de cap (are un inițiator și propovăduitor princopal – n.trad.), ci este mărturisită de cineva, îndepărtăm cauza ereziei, întrerupând comuniunea bisericească cu episcopul eretic, în situația de față cu patriarhul Bartolomeu, însă și cu cei care deja acceptă sinodul din Creta, încetând a ne mai împărtăși (nemaifiind în comuniune) cu ei, așteptând un Sinod Ortodox, care în mod, clar și hotărât (executoriu) îi va condamna peeretici.

Ereticii ecumeniști, iar acum și ereticii așa-zisi „*antiecumeniști*”, care sunt întru totul în comuniune cu ereticii kolimbariști (de la sinodul din Creta), ne calomniază și ne acuză pe noi toți, care urmăm Tradiția și poruncile Sfinților Părinți de Dumnezeu purtători, spunând că noi creăm schismă și că ne scoatem pe noi înșine în afara Bisericii, că avem Taine invalide, hulind astfel împotriva Duhului Sfânt numai pentru că am întrerupt comuniunea cu ei și nu îi urmăm în căderea în erezie și în prăbușirea prin ea.

Noi, turma cea săracă și mică, preferăm să urmăm Sfânta Tradiție continuă, de 2.000 de ani, a Bisericii celei Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolică, devenind astfel „*următori ai Sfinților Părinți*.” Să avem credință statornică și puternică și cu ajutorul lui Hristos, Care este Capul Bisericii, Care ne-a promis referitor la cea cu adevărat Biserica Lui că „*porțile iadului nu o vor birui pe ea*”, să nu ne temem, ci să rămânem statornici cu ajutorul harului Lui, chiar și dacă ne vor părăsi toți și vom rămâne singuri, urmând însă Sfinților Mucenici și Sfântului Pavel, care ne-a spus: „*Cine ne va despărți de iubirea lui Hristos? Oare necazul? Sau strâmtorarea sau prigoana sau foamea sau golătatea sau primejdia sau sabia?... Fîndcă sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpînirile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici puterile, nici înălțimea, nici adîncul și nicio altă făptură nu va putea să ne despartă de iubirea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru.*” (Romani 8, 35, 38). „*M-am lipsit de toate și le privesc drept gunoaie, ca pe Hristos să dobîndesc.*” Lupta îngrădirii de erezie este dură, unică și plină de calomnii și de durere.

Domnul Hristos Însuși ne recomandă și ne dă poruncă: „*Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie, căci cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa. Căci ce îi folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă își pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?*” (Marcu 8, 34-37)

Dacă vrem să Îl urmăm pe Domnul nostru Iisus Hristos va trebui să urcăm și noi pe Golgotha, să ne răstignim și să murim împreună cu El, ca să înviem cu El și să împărțim împreună cu El. Fără Cruce nu se ajunge la Înviere. Dincolo de problemele și preocupările noastre, pe care ar trebui să le abordăm întotdeauna conform Evangheliei, va trebui să dăm și mărturia cea bună a ortodoxiei credinței și prin aceasta să împlinim din nou cuvântul Domnului: „*Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, și Fiul Omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu, iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea îngerilor lui Dumnezeu.*” (Luca 12, 8-9)

Voi încheia omilia de astăzi cu ceva care atunci când l-am citit m-a impresionat. Este ceva ce a spus părintele Serafim Rose și este ca și cum ar fi spus-o despre noi, cei de azi. „*Da, suntem o minoritate* (în sensul că suntem puțini – n.trad.). *Da, restul Bisericii Ortodoxe încearcă să ne îndepărteze de ea, să ne rupă de ea - și își va dubla eforturile ei... Da, suntem conștienți că apărăm Ortodoxia, pe care astăzi ierarhii ortodocși înșiși o calcă în picioare. Însă cu ce ne deosebim în aceasta de Sfântul Athanasie cel Mare, în secolul al IV-lea, care a găsit în oraș (în Constantinopol) toate bisericile, în afară de una, în mâinile arienilor?* Cu ce suntem deosebiți de Sfântul Maxim Mărturisitorul, care atunci când a fost înștiințat că trei Patriarhi ai Răsăritului erau în comuniune bisericească cu monoteiștii, a declarat: „*chiar și dacă lumea întreagă va fi în comuniune cu ei, eu chiar și singur nu voi face aceasta!*”? Cu ce suntem diferiți de Sfântul Marcu Eugenicul, care a anulat un „*Sinod Ecumenic*” și hotărârile unei întregi ierarhii, prin convingerea lui „*clar sectară și nebunească*” cum că numai el era în adevăr?!

Mă rog ca Dumnezeu, pentru rugăciunile Preabinecuvântatei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoarei și Pururea Fecioarei Maria, să ne dea putere să urmăm viața de răstignire a Sfinților, să păstrăm întreagă și neschimbată credința pe care am primit-o, chiar dacă se va întâmpla să fim prigoniți până la moarte, iar în felul acesta să dăm putem da răspuns bun la Înfricoșătoarea Judecată a lui Hristos, Caruia I se cuvine toată slava, cinstea și închinarea împreună cu Tatăl Cel fără început și cu Preasfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Gheron Sava Lavriotul

(traducere de pr. dr. Ciprian-Ioan Staicu)